

Venäjä lähivuosina

Eduskunnan tulevaisuusvaliokunta

10.4.2024

Laura Solanko
Suomen Pankin nousevien talouksien tutkimuslaitos (BOFIT), Suomen Pankki

Oletus: Venäjä jatkaa valitsemallaan polulla

- Putin nykyhallinto pysyy vallassa
- Sota Ukrainassa jatkuu (välillä aktiivisesti, välillä jäähtyen)
- Pakotteet pysyvät nykytasollaan, venäläinen öljy virtaa yhä maailmanmarkkinoille
- Vastakkainasettelu länsimaiden kanssa on syvä
- Muun maailman kanssa yhteistyö (sekä poliittinen, taloudellinen, teknologinen että kulttuurinen ja akateeminen) jatkuu

➢Talous voi kasvaa edelleen - tosin verrattain hidasta vauhtia

SUOMEN PANKKI EUROJÄRJESTELMÄ FINLANDS BANK EUROSYSTEMET

Tämä muuttaa talouden rakenteita sekä muokkaa teknologian ja kulttuurin kehitystä

- Valtion ja sotateollisuuden rooli taloudessa (yhteiskunnassa) kasvaa
  - Salailun kulttuuri, korruptio, sulkeutuminen, ideologia?
- Tuontipanosten korvaaminen kotimaisilla vastineilla
  - Yleensä huono idea talouden tuottavuutta ajatellen
- Yhteistyö ”ystävällisten” maiden kanssa
  - Tutkimus, koulutus, tuotekehitys, standardit eriytyy länsimaisesta
  - Parasta teknologiaa ja osaamista ei aina ole saatavilla

- Öljyn kysynnän supistuminen ja ilmastonmuutos ovat suuria uhkia
  - Mutta globaalit muutokset ovat hitaita

SUOMEN PANKKI EUROJÄRJESTELMÄ FINLANDS BANK EUROSYSTEMET

Mutta mullistuksetkin ovat mahdollisia

- Putin nykyhallinto pysyy vallassa
  - *Kuinka vakaa nykyhallinto oikeasti on?*
- Sota Ukrainassa jatkuu (välillä aktiivisesti, välillä jäähtyen)
  - *Venäjä voittaa / Ukraina voittaa / sota laajenee?*
- Talouspakotteet pysyvät, venäläinen öljy virtaa yhä
  - *Globaalit öljymarkkinat yllättävät usein*
- Vastakkainasettelu länsimaiden kanssa on syvä
  - *Hajoaako länsimaiden pakoterintama (millainen on EU ja USA vuonna 2030)?*
- Yhteistyö muun maailman kanssa jatkuu
  - *Millaista on Kiinan tuki Venäjälle vuonna 2030?*
- Talouden kasvu jatkuu kohtuullisena
  - *Täydellinen sotatalous voi ajaa talouden umpikujaan*

SUOMEN PANKKI EUROJÄRJESTELMÄ FINLANDS BANK EUROSYSTEMET

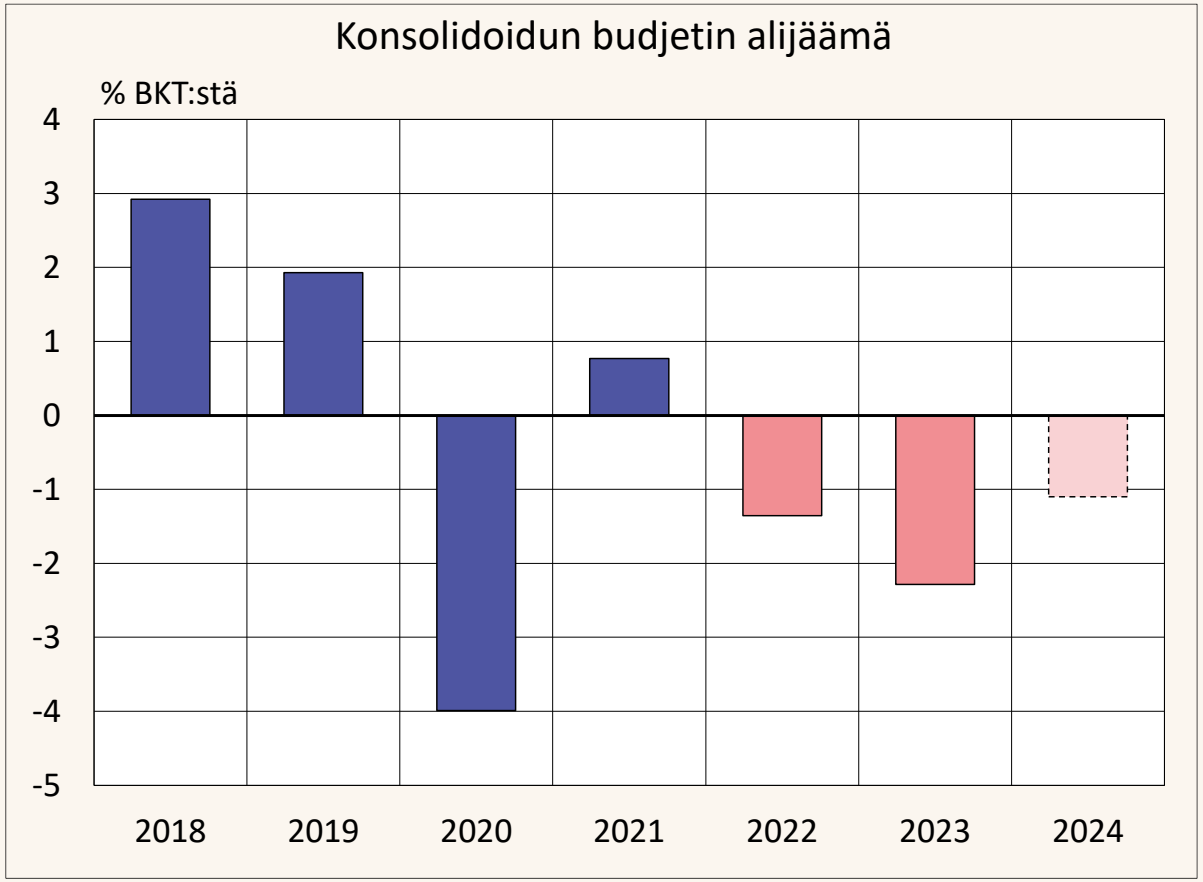
Kiitos!

Laura.Solanko@bof.fi

www.bofit.fi
@BOFITResearch
suomenpankki.fi

Lisäkalvoja tarpeen mukaan esitettäväksi

Budjetti pysyy alijäämäisenä, mutta alijäämä pystytään edelleen rahoittamaan

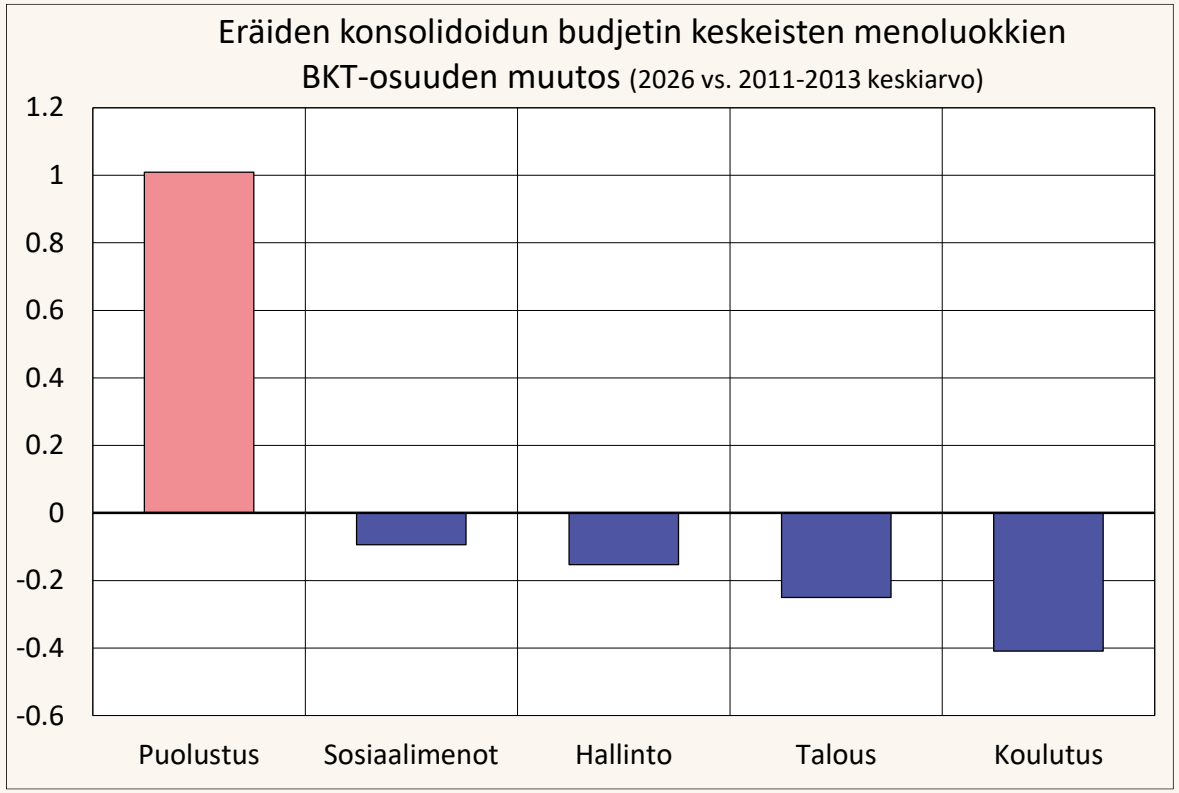

Lähteet: CEIC, Venäjän finanssiministeriö, BOFIT.

- Vuosien 2022-23 yhteenlaskettu alijäämä noin 6 000 mrd. ruplaa (80 mrd. USD)
  - Vuoden 2024 alijäämäksi budjetoitu 2000 mrd. ruplaa (1 % BKT:stä)
- Velka (kotimainen)
  - Valtion velka 18 % BKT:stä vuoden 2023 lopussa
- Säästöt
  - Rahastovaroja nostettu sodan alkamisen jälkeen 6 400 mrd. RUB arvosta
  - Likvidejä varoja jäljellä 5 000 mrd. RUB (3 % BKT:stä)
- Tarvittaessa keskuspankkirahoitus
  - Inflaatioriskit

SUOMEN PANKKI EUROJÄRJESTELMÄ FINLANDS BANK EUROSYSTEMET

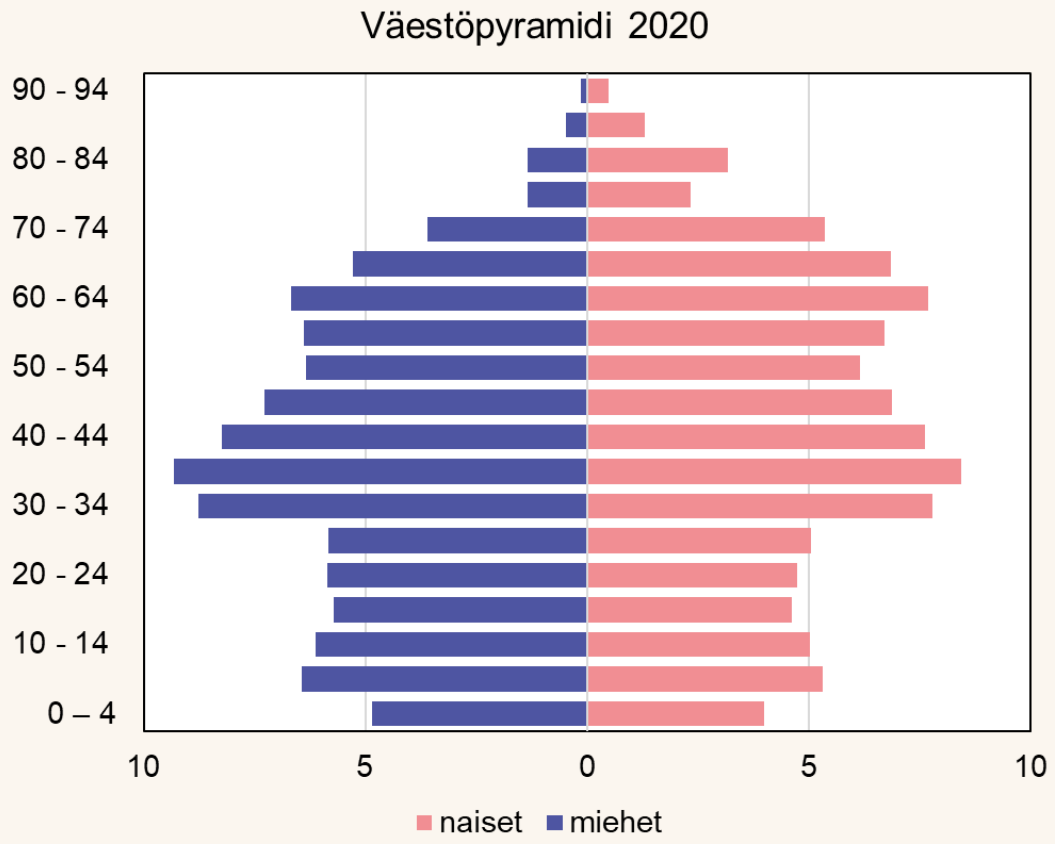
Sodan kustannukset valtiontaloudelle kohdistuvat kaikkiin venäläisiin

Lähteet: Venäjän finanssiministeriö, BOFIT.

- Verotuksen kiristyminen
  - Yritykset: windfall-vero, ruplan kurssista riippuvat vientiverot, keskustelua voittoveron korotuksesta
  - Kotitaloudet: suunnitteilla tuloveron progression lisääminen
- Sotamenoihin kuluu iso siivu valtion menoista, joita voitaisiin käyttää muihin tarkoituksiin
  - Suoria budjettimenoja noin 30 000 mrd. ruplaa (~280 mrd. USD) yhteensä vuosina 2022-24
  - Sotamenoihin 6 % BKT:stä, kun esim. koulutus- tai terveydenhuoltomenot vain 3,5 % BKT:stä

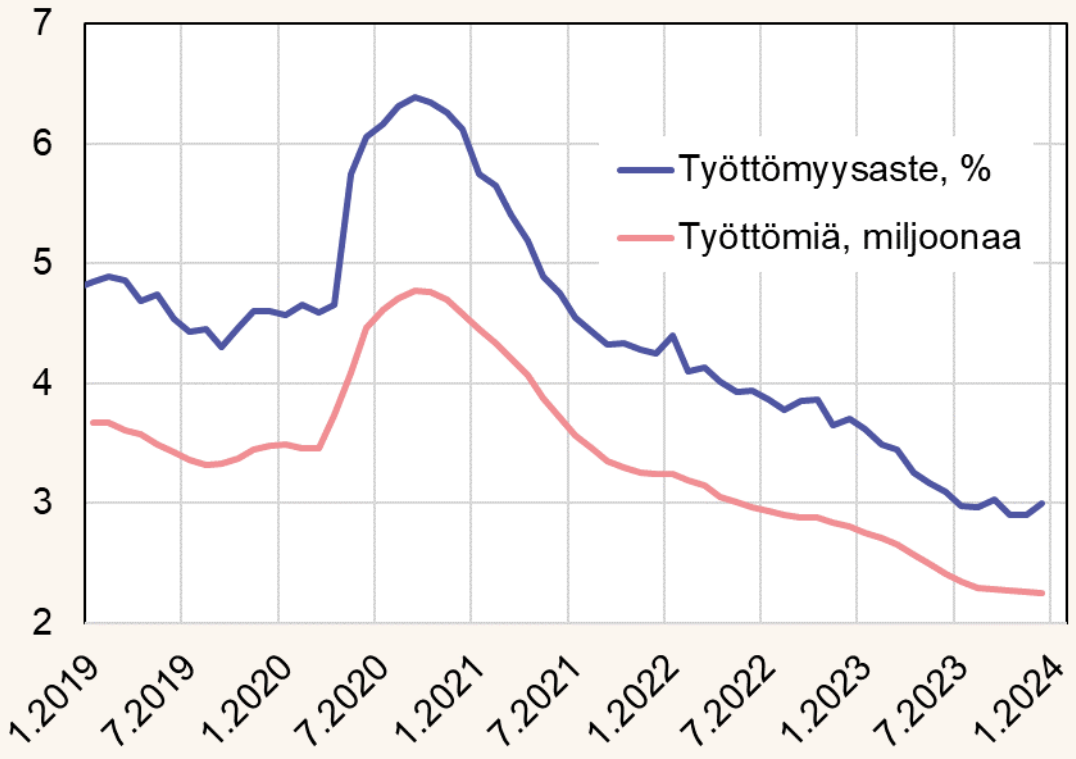
Venäjän erikoinen väestöpyramidi hidastaa kasvua

Lähde: Rosstat

- Alhainen syntyvyys ja väestön ikääntyminen ovat yleiseurooppalaisia ilmiöitä
- Lisäksi toisen maailmansodan ja 1990-luvun laman vaikutukset näkyvät yhä
- Venäjän väestö ja etenkin nuorten aikuisten ikäluokat supistuvat

Ennen sotaa työvoima oli liki täyskäytössä

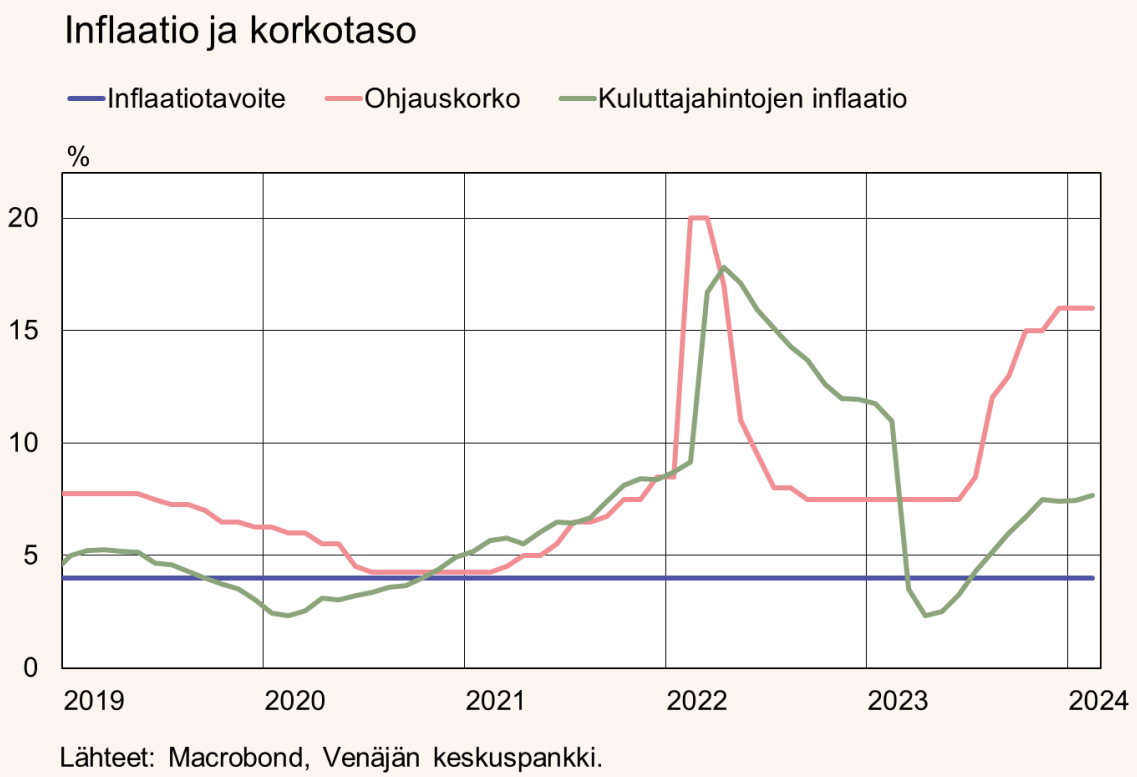

Lähde: Rosstat. ILO:n standardin mukainen työttömyysaste ja työttömien määrä.

- Helmikuun 2022 jälkeen
  - Rintamalle kenties noin 1 milj. työikäistä
  - Maasta muuttanut satoja tuhansia lähinnä työikäisiä
  - Tehdasteollisuuden tuotanto ja työvoiman kysyntä kasvaneet selvästi
- Työttömyys on supistunut voimakkaasti
  - Työttömyysaste nyt noin 3 %
  - Työhön osallistumisaste on kasvanut hieman

SUOMEN PANKKI EUROJÄRJESTELMÄ FINLANDS BANK EUROSYSTEMET

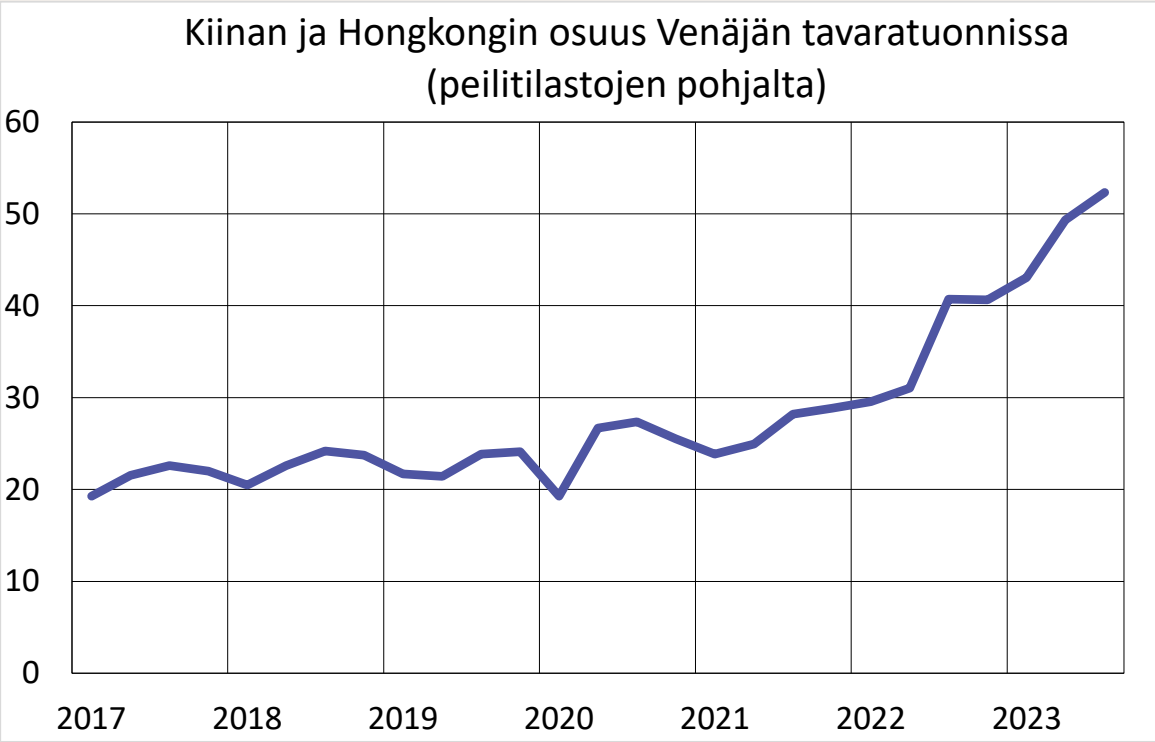
Taloudessa ylikuumentumisen merkkejä

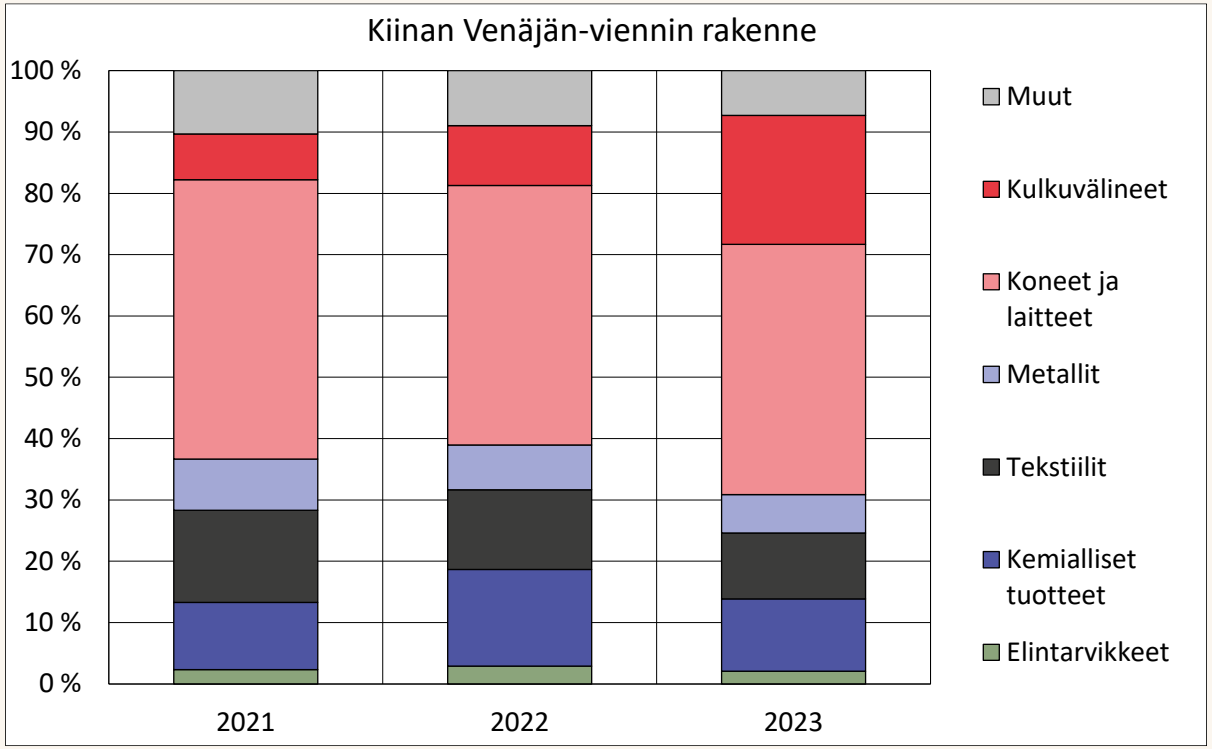

Lähteet: Macrobond, Venäjän keskuspankki.

- Työvoimapulan merkkejä
- Korkeat kapasiteetin käyttöasteet
- Tuontitavarat kallistuneet heikomman ruplan ja pakotteiden takia.
- Valtion menojen kasvu vaikeuttaa inflaation hillintää.
- Valtion korkotuet asunto- ja investointilainoille hidastavat korkopolitiikan välittymistä

Kiinan osuus Venäjän tuonnissa on kasvanut jyrkästi viime vuosina, etenkin kulkuvälineiden vienti lisääntynyt

Lähteet: IMF DOTS, Macrobond.